

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.5 POŠKODBE

2.5.2 TRANSPORTNE NEZGODE

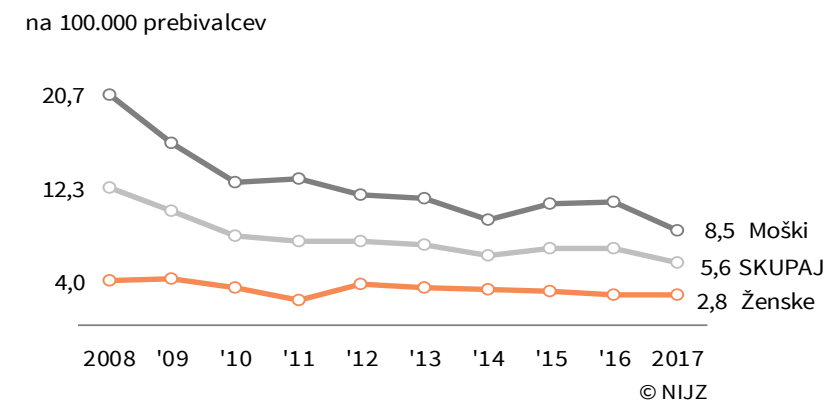
Podatke o hospitalizacijah in umrljivosti zaradi transportnih nezgod zbira NIJZ. Vključujejo primere smrti, nastale pri nezgodah, v katerih je udeleženo sredstvo za prevoz ljudi ali blaga na kopnem, po vodi ali po zraku, ter hospitalizacije zaradi poškodb. V Sloveniji je v letu 2017 v transportnih nezgodah umrlo 116 oseb, prevladovali so moški (75 %). Najpogostejše so transportne nezgode v cestnem prometu. V letu 2017 je bilo takih nezgod v Sloveniji 17.645, v njih sta umrli 102 osebi. Od leta 2008 dalje je opazen upad števila vseh cestnoprometnih nezgod (za 23 %), v letu 2017 je umrlo 28 oseb manj kot leto poprej.

Transportne nezgode predstavljajo velik družbeni problem, saj so poškodovanci pogosto zdravi ljudje v aktivni dobi življenja. Zaradi visokega števila umrlih in poškodovanih v cestnoprometnih nezgodah sodi Slovenija na področju cestnega prometa med manj varne države Evropske unije. Stanje se v Sloveniji z leti počasi izboljšuje. Po navajanju Evropske komisije je v Sloveniji število smrtnih žrtev na 1.000.000 prebivalcev v obdobju od 2013–2017 upadlo za 18 %, v Evropski uniji pa za 6 %.

Iz slike 1 je razvidno, da se je v desetletnem obdobju število vseh umrlih na 100.000 prebivalcev zaradi transportnih nezgod zmanjšalo za 54 %. Opazna je izrazita razlika med umrljivostjo zaradi transportnih nezgod med spoloma, saj moških umre skoraj 4-krat več kot žensk

Na visoko umrljivost v prometu med drugim vpliva tudi vožnja pod vplivom alkohola. V letu 2017 je bilo med vsemi povzročitelji cestnoprometnih nezgod s smrtnim izidom alkoholiziranih kar 31 %.

2.5.2 Slika 1: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija, 2008–2017

Viri:
 Obrazec Prijava smrti (DEM-2)
 Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Tabela 1: **Cestnoprometne nezgode**, Slovenija, 2008–2017

Število	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vse nezgode ¹⁾	22.783	20.597	21.347	22.913	22.035	18.904	18.251	17.994	17.957	17.645
Nezgode s telesno poškodbo	8.738	8.435	7.433	7.089	6.742	6.426	6.167	6.509	6.394	6.125
Nezgode s smrtnim izidom	200	154	127	129	122	116	97	111	125	99
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	12.409	12.114	10.316	9.673	9.148	8.742	8.220	8.769	8.509	7.969
Umrle osebe zaradi nezgod	214	171	138	141	130	125	108	119	130	102
Na 100.000 prebivalcev										
Vse nezgode ¹⁾	1.117,1	1.008,5	1.041,7	1.116,3	1.071,6	918,0	885,3	872,2	869,9	854,0
Nezgode s telesno poškodbo	428,5	413,0	362,7	345,4	327,9	312,1	299,1	315,5	309,8	296,4
Nezgode s smrtnim izidom	9,8	7,5	6,2	6,3	5,9	5,6	4,7	5,4	6,1	4,8
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	608,5	593,1	503,4	471,3	444,9	424,6	398,7	425,0	412,2	385,7
Umrle osebe zaradi nezgod	10,5	8,4	6,7	6,9	6,3	6,1	5,2	5,8	6,3	4,9

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.

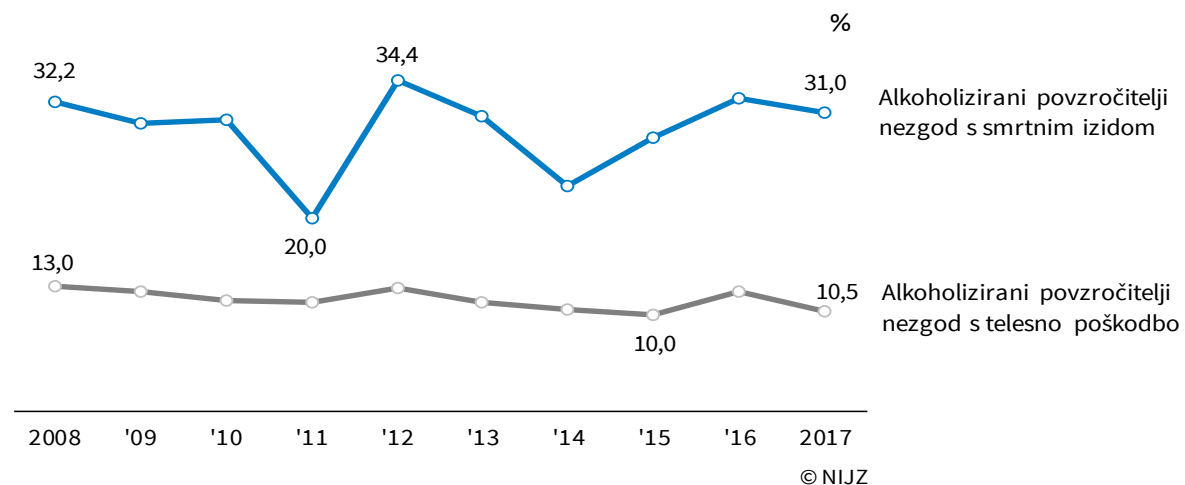
Viri: Za leta od 2008 do 2014 Letno poročilo o delu policije (MNZ), 02. 11. 2016; za leta 2015 do 2017 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018

2.5.2 Tabela 2: **Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti**, Slovenija, 2017

	Povzročitelji cestnoprometnih nezgod				SKUPAJ
	S smrtnim izidom	Z lahko poškodbo	S hudo poškodbo	Z materialno škodo	
Število vseh povzročiteljev	100	4.926	781	9.344	15.151
Število alkoholiziranih povzročiteljev	31	468	131	894	1.524
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	31,0	9,5	16,8	9,6	10,1
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾	1,46	1,51	1,38	1,42	1,44

¹⁾ Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)

Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018

2.5.2 Slika 2: **Alkoholizirani povzročitelji, ki so povzročili cestnoprometne nezgode s smrtnim izidom in telesno poškodbo**, Slovenija, 2008–2017

V letu 2017 je bilo med 100 povzročitelji cestnoprometnih nezgod s smrtnim izidom alkoholiziranih 31 povzročiteljev (31 %).

Od 5.707 povzročiteljev cestnoprometnih nezgod, ki so vključevale telesno poškodbo, jih je bilo alkoholiziranih 599 (10 %).

Viri: Za leta od 2008 do 2011 Letno poročilo o delu policije (MNZ), 02. 11. 2016; za leta 2013 do 2017 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018

2.5.2 Slika 3: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija, 2008–2017

Zaradi transportnih nezgod je v zadnjem desetletju (povprečje 2008–2017) umrlo 4-krat več moških kot žensk. Omenjena razlika med spoloma se je v letu 2017 zmanjšala na 3-krat več moških kot žensk.

Viri:
 Obrazec Prijava smrti (DEM-2)
 Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Tabela 3: **Umrli in specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2017

	Število umrlih			Specifična stopnja umrljivosti na 100.000 preb.		
	Moški	Ženske	SKUPAJ	Moški	Ženske	SKUPAJ
0-9 let	1	1	2	0,9	1,0	0,9
10-19	5	5	10	5,2	5,5	5,3
20-29	17	6	23	14,8	5,6	10,3
30-39	7	2	9	4,5	1,4	3,0
40-49	10	2	12	6,4	1,4	4,0
50-59	21	2	23	13,7	1,3	7,6
60-69	10	3	13	7,5	2,2	4,8
70-79	8	3	11	11,1	3,2	6,7
80+	8	5	13	23,4	6,9	12,2
SKUPAJ	87	29	116	8,5	2,8	5,6

Viri:

Obrazec Prijava smrti (DEM-2)

Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

Število umrlih zaradi transportnih nezgod je bilo pri moških v vseh starostnih skupinah višje kot pri ženskah. V zadnjih desetih letih (2008-2017) so bili v transportu najbolj ogroženi mladi (20-29 let) in starejši prebivalci (nad 70 let).

2.5.2 Tabela 4: **Specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod** po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2017

na 100.000 prebivalcev

Transportne nezgode po MKB-10		Moški		Ženske		SKUPAJ
Oseba v avtomobilu	V40-V49	2,6			1,7	2,2
Motorist	V20-V29	2,6			0,2	1,4
Kolesar	V10-V19	1,3			0,2	0,7
Pešec	V01-V09		0,5		0,7	0,6
Druge nezgode med transportom po kopnem ¹⁾	V80-V89	0,9				0,4

© NIJZ

Zaradi transportnih nezgod je v letu 2017 umrlo največ oseb v avtomobilu, sledijo jim motoristi. Večina umrlih zaradi drugih nezgod med transportom po kopnem pa so predstavljale osebe v posebnem poljedeljskem vozilu.

¹⁾ V druge nezgode med transportom po kopnem so vključeni: jezdec ali oseba v vprežnem vozilu; oseba v vlaku ali vozilu na tirih; oseba v tramvaju; oseba v posebnem industrijskem vozilu; oseba v posebnem poljedeljskem vozilu; oseba v posebnem gradbenem vozilu; oseba v posebnem terenskem ali druge vrste motornem vozilu, namenjenem predvsem uporabi na necestnih površinah; prometna in neprometna nezgoda opredeljene vrste, pri kateri vrsta prevoza poškodovanca ni znana; nezgoda motornega ali nemotornega vozila, pri čemer vrsta vozila ni opredeljena.

Viri:

Obrazec Prijava smrti (DEM-2)

Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

REGIONALNE PRIMERJAVE

2.5.2 Tabela 5: **Cestnoprometne nezgode**, statistične regije, Slovenija, 2017

Število	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Vse nezgode ¹⁾	835	3.476	529	2.427	281	519	1.223	4.401	1.698	404	851	1.001	17.645
Nezgode s telesno poškodbo	277	1.163	202	1.038	101	179	453	1.454	460	154	298	346	6.125
Nezgode s smrtnim izidom	4	18	6	12	3	7	4	17	9	8	8	3	99
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	357	1.567	264	1.425	138	243	595	1.881	539	208	348	404	7.969
Umrle osebe zaradi nezgod	5	19	6	12	3	7	4	18	9	8	8	3	102
Na 100.000 prebivalcev													
Vse nezgode ¹⁾	724,2	1.081,5	747,0	951,3	490,8	688,1	856,8	814,4	833,6	768,8	722,9	880,0	854,0
Nezgode s telesno poškodbo	240,2	361,8	285,2	406,9	176,4	237,3	317,4	269,1	225,8	293,1	253,2	304,2	296,4
Nezgode s smrtnim izidom	3,5	5,6	8,5	4,7	5,2	9,3	2,8	3,1	4,4	15,2	6,8	2,6	4,8
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	309,6	487,5	372,8	558,6	241,0	322,2	416,8	348,1	264,6	395,8	295,6	355,2	385,7
Umrle osebe zaradi nezgod	4,3	5,9	8,5	4,7	5,2	9,3	2,8	3,3	4,4	15,2	6,8	2,6	4,9

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.
Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018

Pri primerjavi regij so bile v letu 2017 cestnoprometne nezgode glede na število prebivalcev najpogostejše v podravske (1.081/100.000), savinjski in obalno-kraški statistični regiji. Najmanj teh nezgod je bilo v zasavski statistični regiji (490/100.00).

Med najbolj ogrožene zaradi cestnoprometnih nezgod so v letu 2017 spadali prebivalci v primorsko-notranjski regiji, kjer se je zgodilo 15 nezgod s smrtnim izidom na 100.000 prebivalcev, med najmanj ogroženimi pa so bili isto leto v obalno-kraški regiji (2,6/100.000).

2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti, policijske uprave, Slovenija, 2017

Cestnoprometne nezgode	PU Celje	PU Nova Gorica	PU Koper	PU Kranj	PU Ljubljana	PU Maribor	PU Murska Sobota	PU Novo mesto	SLOVENIJA
S smrtnim izidom									
Število vseh povzročiteljev	18	8	10	9	21	18	5	11	100
Število alkoholiziranih povzročiteljev	5	3	3	3	4	7	2	4	31
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	27,8	37,5	30,0	33,3	19,0	38,9	40,0	36,4	31,0
Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)	1,50	1,98	1,33	1,32	1,71	1,34	1,20	1,29	1,46
S telesno poškodbo									
Število vseh povzročiteljev	1.148	276	436	435	1.561	1.093	258	500	5.707
Število alkoholiziranih povzročiteljev	85	42	61	51	161	108	39	52	599
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	7,4	15,2	14,0	11,7	10,3	9,9	15,1	10,4	10,5
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾ pri hudi poškodbi	1,43	1,65	1,52	1,51	1,25	1,22	1,70	1,17	1,38
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾ pri lahki poškodbi	1,49	1,44	1,62	1,45	1,52	1,51	1,58	1,41	1,51

¹⁾ Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)

Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018

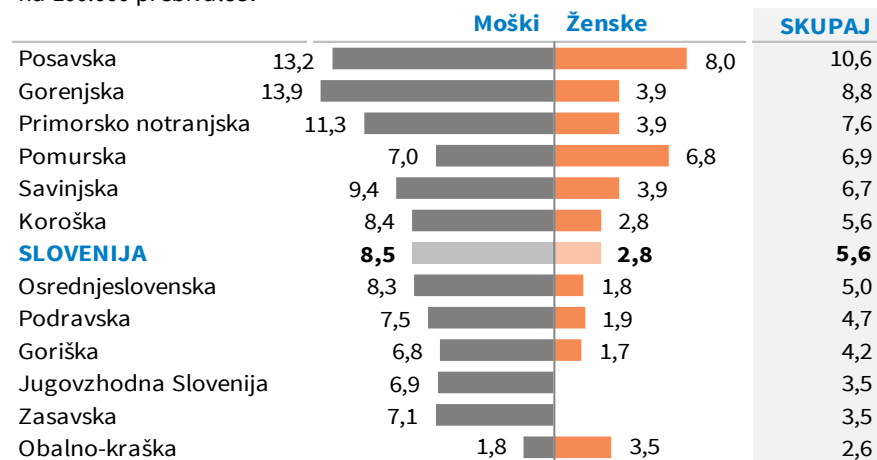
2.5.2 Tabela 7: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2017

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število umrlih													
Moški	4	12	3	12	2	5	5	22	14	3	4	1	87
Ženske	4	3	1	5	-	3	-	5	4	1	1	2	29
SKUPAJ	8	15	4	17	2	8	5	27	18	4	5	3	116
Specifična stopnja umrljivost na 100.000 prebivalcev													
Moški	7,0	7,5	8,4	9,4	7,1	13,2	6,9	8,3	13,9	11,3	6,8	1,8	8,5
Ženske	6,8	1,9	2,8	3,9	-	8,0	-	1,8	3,9	3,9	1,7	3,5	2,8
SKUPAJ	6,9	4,7	5,6	6,7	3,5	10,6	3,5	5,0	8,8	7,6	4,2	2,6	5,6

Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Tabela 8: **Specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2017

na 100.000 prebivalcev

© NIJZ

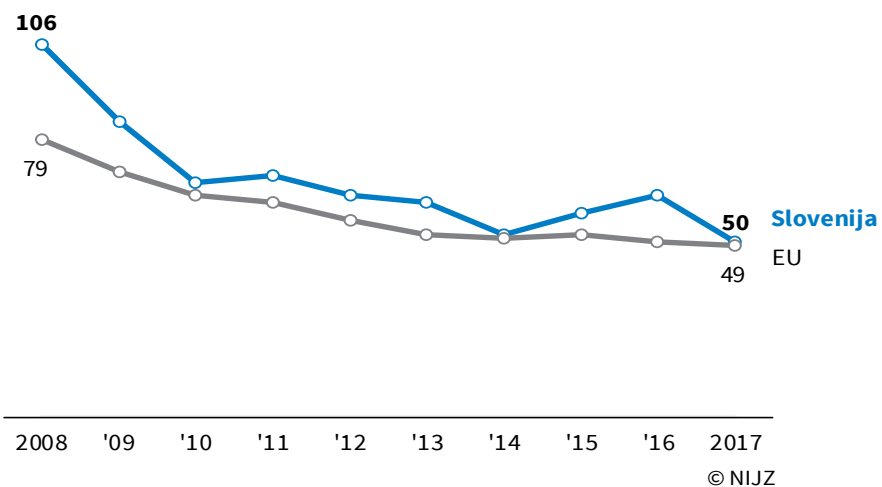
Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

MEDNARODNE PRIMERJAVE

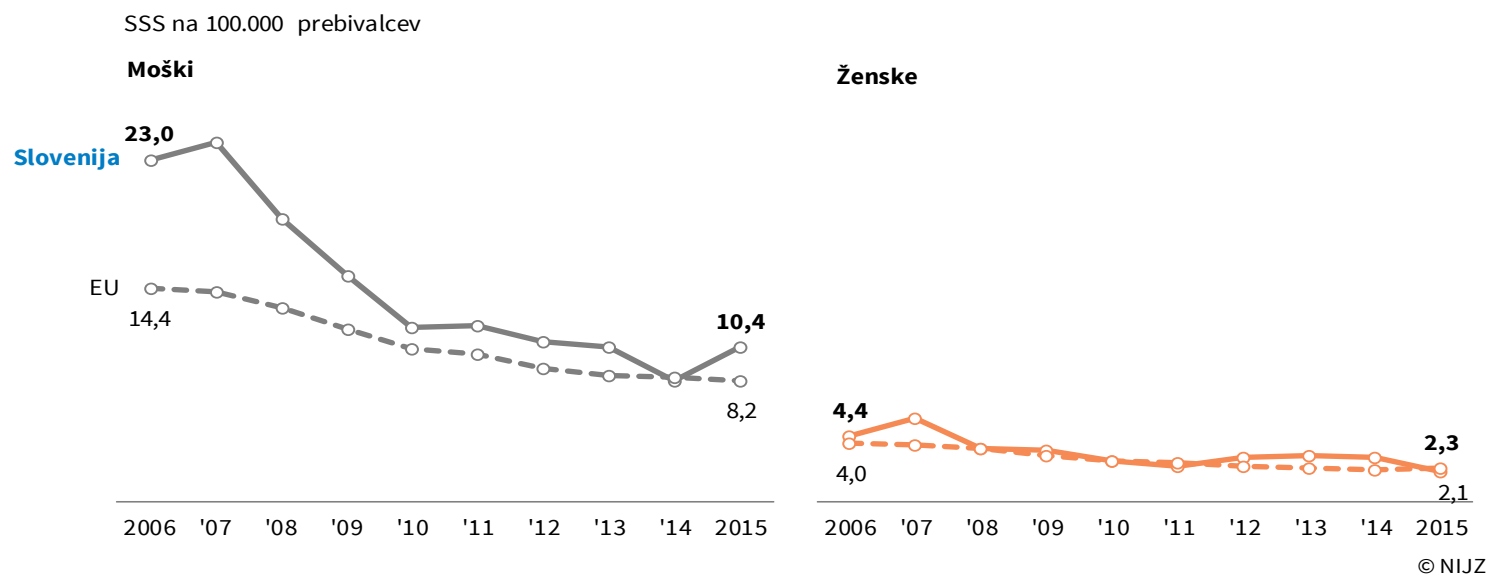
2.5.2 Slika 4: **Umrli zaradi cestnoprometnih nezgod**, Slovenija in povprečje EU, 2008–2017

na 1.000.000 prebivalcev

Viri: European Comission, http://ec.europa.eu/transport/road_safety/index_en.htm, 14. 12. 2018

V letu 2017 je v Sloveniji v cestnoprometnih nezgodah umrlo 50 oseb na 1.000.000 prebivalcev, kar je nekoliko nad povprečjem Evropske unije.

2.5.2 Slika 5: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija in EU, 2006–2015

Viri: WHO, <https://gateway.euro.who.int>, 10. 01. 2019

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Transportna nezgoda	Transportna nezgoda je katerakoli nezgoda, v kateri je udeleženo sredstvo, namenjeno in ali v trenutku nezgode uporabljano predvsem za prevoz ljudi ali blaga z enega na drugi kraj.	To področje je razdeljeno na 12 skupin. V skupinah, ki se nanašajo na transportne nezgode na kopnem (V01-V89), je označen način prevoza ponesrečenca. Razdeljene so glede na udeležnost ponesrečenca ali vrsto dogodka.	Transport accident
	Cestnoprometna nezgoda (nesreča)	Prometna nesreča je nesreča na javni cesti ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, v kateri je bilo udeleženo vsaj eno premikajoče se vozilo in je v njej najmanj ena oseba umrla ali bila telesno poškodovana ali pa je nastala materialna škoda. (Zakon o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)		Road traffic accident
	Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom	Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom je vsaka nezgoda s poškodbo, ki povzroči smrt osebe, poškodovane v tej nezgodi.		Fatal road traffic accident
	Umrta oseba v nezgodi	Vsaka oseba, ki je umrla neposredno v nezgodi ali v 30 dneh za posledicami te nezgode.		Traffic accident fatality
	Huda telesna poškodba	Poškodba, zaradi katere je bilo v nevarnosti življenje poškodovanega, ali zaradi katere je bilo okvarjeno zdravje (bodisi zelo, vendar začasno, bodisi v manjši meri, vendar za vedno), ali zaradi katere je poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo oziroma je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana.		Serious body injury

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Alkoholizirani povzročitelj	Je oseba, ki je zaradi vožnje pod vplivom alkohola povzročila prometno nezgodo.	Vozniki začetniki, poklicni vozniki in ostale, z Zakonom o pravilih cestnega prometa, določene posebne skupine voznikov v organizmu ne smejo imeti alkohola. Drugi vozniki imajo lahko največ do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka, a pod pogojem, da tudi pri nižji koncentraciji alkohola ne kažejo znakov motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu. (105. člen Zakona o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)	Drunk driver
	Specifična stopnja umrljivosti	Specifična stopnja umrljivosti je razmerje med številom umrlih določene skupine v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Specifična stopnja umrljivosti = (število umrlih oseb iz določene skupine × 100.000) / število prebivalcev	Specific mortality rate
SSS	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (angleško "standardized death rate" – SDR) je metoda direktne standardizacije, kjer se izračun stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev, razdeljen po petletnih starostnih skupinah, umeri s preračunom na standardno populacijo, kar izniči razlike v populaciji glede starosti prebivalstva posameznih držav/regij/teritorija. Ta postopek omogoči neposredno primerjavo stopenj umrljivosti po posameznih državah, ne glede na razlike v starostni strukturi prebivalstva posamezne države.	Pri izračunu SDR se uporablja Evropska standardna populacija (ESP) Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 1976 (100.000 prebivalcev, razdeljenih po petletnih starostnih skupinah, razen delitve 0–5 let na 0 let, 1–4 let starosti, enotno za oba spola). Več informacij o Evropski standardni populaciji je dostopnih na spletnih straneh Svetovne zdravstvene organizacije: http://health.gov.ie/wp-content/uploads/2014/03/WHO-Standard-Population.pdf	Standardized death rate

2.6 SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

2.5.2 Slika 1: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija, 2008–2017	2-2
2.5.2 Slika 2: Alkoholizirani povzročitelji, ki so povzročili cestnoprometne nezgode s smrtnim izidom in telesno poškodbo , Slovenija, 2008–2017	2-4
2.5.2 Slika 3: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija, 2008–2017	2-4
2.5.2 Slika 4: Umrli zaradi cestnoprometnih nezgod , Slovenija in povprečje EU, 2008–2017.....	2-9
2.5.2 Slika 5: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija in EU, 2006–2015	2-10

SEZNAM TABEL

2.5.2 Tabela 1: Cestnoprometne nezgode , Slovenija, 2008–2017	2-3
2.5.2 Tabela 2: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , Slovenija, 2017	2-3
2.5.2 Tabela 3: Umrli in specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2017	2-5
2.5.2 Tabela 4: Specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2017	2-5
2.5.2 Tabela 5: Cestnoprometne nezgode , statistične regije, Slovenija, 2017	2-6
2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , policijske uprave, Slovenija, 2017	2-7
2.5.2 Tabela 7: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2017.....	2-8
2.5.2 Tabela 8: Specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2017	2-8